

Det Europæiske Fællesskab og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

En kvægavler kan også have *krydsningskøer*

Det er vigtigt ikke at glemme kernebesætningen og dermed renavl, påpeger mælkeproducent Kristoffer Kappel, der både sværger til VikingRed og krydsninger

Af Line Brusgaard

Hos I/S Kappel ved Heltborg i Sydthy går der 320 køer i løsdriftstalden. Der er 44 procent RDM, 15 procent DH og 40 procent krydsningskøer – altså er det en broget flok. Kristoffer Kappel overtog bedriften efter sine forældre i 1999. I 2001 kom faren, Martin Kappel, igen med i driften, idet der

blev stiftet et I/S. Da Kristoffer Kappel overtog besætningen var der både RDM og DH. Det er imidlertid de røde køer, der står hans hjerte nærmest.

- Mine forældre har haft røde køer siden 1970, så jeg er arveligt belastet, siger Kristoffer Kappel og fortsætter:

- Det var et tilfælde, at vi begyndte med en anden race. Vi havde svært ved at finde røde køer, da vi gik i gang med den her ejendom. Der blev derfor indkøbt en besætning med 80 DH-køer plus opdræt. Forældrene har yderligere en gård – Kristoffer Kappels barndomshjem – herfra kom der 40 RDM-køer.

- Det gav et godt sammenligningsgrundlag, at der var to racer, fortæller Kristoffer Kappel.

Indtil omkring 2003 blev besætningen holdt renracet, men på det tidspunkt var krydsningsavl ved at vinde indpas.

- Vi havde mulighederne, så det var oplagt at forsøge, siger Kristoffer Kappel.

Til en begyndelse blev Holstein-køerne krydset med Svensk Rød. Udgangspunktet var med tiden at krydse Holstein ud, men det viste sig at være nogle stærke køer, der kom ud af krydsningsavl. Og da Kristoffer Kappel kunne se, at der var en gevinst ved krydsning, fortsatte de.

Kristoffer Kappel fremsiger selv næste spørgsmål, måske fordi han ved, at der vil blive spurgt om det.

- Hvorfor krydse de røde, når de var stærke og sunde?

Og svaret er ganske enkelt:

- Fordi jeg kunne se, at der var en ydelsesgevinst på krydsning.

Kristoffer Kappel påpeger, at krydsningskøerne samtidigt bevarede holdbarhedsegenskaberne fra de røde køer – især klove og

Kristoffer Kappel er begyndt at anvende kombikryds i sin avlsstrategi for at opnå en merværdi for afkommene.

viste da også, at hver gang der blev slagtet en ko og sat en kvie ind, gav det et negativt resultat på 6.000 kroner.

Gå ikke på kompromis med renavlen

For at opnå økonomisk gevinst skulle krydsningsavlen sættes i system, derfor begyndte Kristoffer Kappel i samarbejde med Viking at udvikle et krydsningsprogram kaldet kombikryds.

Kombikryds går helt banalt ud på at kombinere renavl med krydsningsavl.

- Det er et fantastisk koncept for mig, som er avlsinteresseret, understreger Kristoffer Kappel.

Interessen for avl kommer blandt andet Kvægavlsforeningen til gode, da de får avlsmateriale fra I/S Kappel. Siden GenVikPlus blev introduceret, er der således leveret fem tyrekalve til tyrestationen. Et par dage efter besøget fra Bovilgisk skal der udtages vævsprøver af yderligere fire tyrekalve.

- Selvom man er krydsningsmand, kan man også godt være kvægavler, påpeger Kristoffer Kappel og tilføjer:

- Man må ikke glemme, hvor vigtig renavlen er, selvom der i øjeblikket er stor fokus på krydsningsavl.

Tyrevalget på kernebesætningen er derfor også blevet et øget fokusområde for Kristoffer Kappel.

Han har et mål om en renkerne på 35 procent. Derefter krydses de dårligste med VikingRed og DH. For Kristoffer Kappel har det været en stor udfordring ved tredjegangskrydsningen at finde en race, der var ligeværdig med de to andre.

- Selvom jeg krydser, vil jeg gerne have en harmonisk besætning – især størrelse, så de passer bedre ind i systemet (sengebåsene med mere), fortæller Kristoffer Kappel.

Trin et i krydsningsprogrammet er således at have en kerne med renavl, hvor de avlsmæssigt bedste dyr indgår. I trin to bliver alle førstegangskvier insemineret med Jersey for at opnå lette kælvningsforløb og maksimal krydsningsfremgang.

Alle RDM-kvier (kernekvierne) løbes to gange med kønssorteret sæd for at opnå maksimal avlsfremgang i kernen.

- Det er tvungende nødvendigt, at det er de absolut bedste VikingRed-tyre, der er kønssorteret sæd til rådighed efter, påpeger Kristoffer Kappel og fortsætter:

- Jeg kunne aldrig komme i tanke om at

gå på kompromis med NTM-værdier ved at købe nedrangerede tyre på rabatordning.

For tiden bruges VikingRed-tyrene: R Fastrup, V Fröske, G Edbo (dog ikke afkom med under 100 i indeks for yversundhed), Tosikko og Halfdan. Af GenVikPlus-tyrene bruges VR Bond og VR Melvin.

- Til indkrydsning er jeg som krydsningsmand noget ensopret og egoistisk. Jeg bruger kun top NTM-tyre fra DH, Jersey og Montbilarde samt GenVikPlus-tyre, fastslår Kristoffer Kappel.

I trin tre i krydsningsprogrammet bliver de mindre køer krydset med Montbilarde. Fordelen ved Montbilarde er ifølge Kristoffer Kappel, at det er en race med robusthed, ►

Historie I/S Kappel

1999: Kristoffer Kappel overtog bedriften med 120 køer efter sine forældre. Der var halv RDM og halv DH

2000: To Lely-robotter blev sat ind

2001: I/S Kappel blev stiftet sammen med forældrene, og der blev indkøbt 150.000 kg mere i kvote

2003: Ny løsdrift og fire Lely A2 i juni

2008: Ungdyrstald blev nyrenoveret

2010: Fem A3 Next-malkerrobotter blev sat ind i august

I/S Kappel 2011

320 køer

11.315 kg EKM

4,05 i fedtprocent

3,45 i proteinprocent

189.000 i geometrisk celletal

Fem Lely A3 Next-malkerrobotter

• 3,1 malkninger pr. ko pr. dag

• Mælkeflow: 2,9 liter pr. minut

• Gennemsnitlig behandlingstid pr. ko: 1,25 minut

210 hektar – heraf er 59 hektar forpagtet

To ansatte

Foderplan

4,3 FE majsensilage

7,2 FE græsensilage (lagkageprincip med andet, tredje og fjerde slæt)

0,1 FE hvedehalm

2,4 FE rapskager

2,1 FE sodakorn

1,5 FE roepiller

100 g urea

4,4 FE kraftfoder i robot

I alt 22 FE

lemmer. Procenterne i mælk og yversundheden blev også bevaret.

- I begyndelsen var krydsningen uorganiseret med egne lommebogsfilosofier, siger Kristoffer Kappel.

Tidligere produktionskonsulent Keld Tølbøll ville imidlertid have dem til at se bedriften i en større helhed – hvor kunne den største merværdi findes? Loftet på 425 DE på bedriften betød, at fokus blev at have så mange malkende DE som muligt.

- Vi lavede en plan med så lav udskiftning som muligt, fortæller Kristoffer Kappel.

Det betød en udskiftningsprocent på 30 procent for de renracede og 25 procent for krydsningerne. Det gav et behov for kun 0,7 opdræt pr. årsko mod normalt 1-1,1 opdræt pr. årsko.

Der var kun få køer, der absolut skulle slagtes eller sættes ud. En teknisk udregning

Selvom Kristoffer Kappel går meget op i avl – især af de røde køer – er han efter eget udsagn hverken avlstosse og racefanatiker. Men han går derimod efter at få de køer, der passer bedst ind i hans system.

Tabel 1. Fakta om reproduktion og dødelighed på I/S Kappel.

	Opnået	Mål (er indarbejdet i bedriftens dynamiske strategi)
Reproduktion, køer		
Insemineringsprocent	61	
Drægtighedsprocent	42	
Reproduktionseffektivitet	0,26	0,3
Reproduktion, kvier		
Insemineringsprocent	45	
Drægtighedsprocent	55	
Reproduktionseffektivitet	0,25	0,35
Kælvningsalder	24,1	
Dødelighed		
Døde køer, procent	2,9	1,5
Kalve, dødfødte, procent	2,4	√ (havde et mål på 2,5)
Kalve, en til 180 dage, procent	6,8	2,0

► og sundhedsegenskaber, reproduktion og yversundhed er helt i top. Den eneste betænkkelighed, han har ved brug af denne race, er temperamentet under malkning. Han har prøvet at krydse de rene røde med Montbilarde, og det var ikke nogen succes.

- Men vi har tredjegangskrydsninger, der gør det rigtig godt. Eksempelvis et Groovy/Massolino/T Bruno-afkom. Hun har givet 14.200 kg mælk i gennemsnit de seneste to år, beretter Kristoffer Kappel.

Derudover har hun en inseminering pr. drægtighed og et gennemsnitligt celletal på 80.000.

- Sådan nogle køer vil jeg gerne have flere af, siger Kristoffer Kappel.

I trin fire kommer kødkvæget ind i avlsplanen. Det er fortrinsvis Belgisk Blåhvidt, der anvendes. Kristoffer Kappel har ikke turdet bruge kødkvæg på kvierne af frygt for kælvningsbesvær.

- Det er måske ubegrundet, da vi kun har haft enkelte problemer med kælvninger, fortæller han.

Det bevidner dødeligheden på 1,8 procent ved kælvninger hos køerne også.

Med tiden regner Kristoffer Kappel med at kunne producere knap 100 kødkvægskrydsningskalve om året.

Krydsning med kødkvæg bruges til den dårligste tredjedel af køerne og desuden til at udfase paratuberkulose-køerne på I/S Kappel.

Kan snart måle sig med Holstein

Endnu en gang slår Kristoffer Kappel fast, at de røde køer er motoren i avlsstrategien.

- Det er dem, der gør, at det kan lade sig gøre, understreger han.

- Som den ansvarlige i Viking Lars Nielsen udtaler det, er den røde race foreningens guldæg, siger Kristoffer Kappel med et smil. Kristoffer Kappel ser det som en fordel, at norden nu er samlet, hvormed Viking-Red er opstået. Der er dog lidt uvished om, hvor meget Norge vil indgå i samarbejdet.

- Jeg håber, at nordmændene på sigt kommer til fornuft, da det kan give fordele populationsmæssigt og referencegrupper til genomisk test, siger han og tilføjer:

- De tyre, jeg forventer, den røde race kan fremavle og tilbyde fremover, er stadig tyre med funktionelle egenskaber og ydelsespotentiale, som lever op til Holstein. Forskellen i dag er ikke stor, når man ser på kg EKM, og det lille gab forventer jeg, at vi får udlignet.

- Der er ingen tvivl om, at kombikryds vil vinde indpas hos kvægbrugerne i Danmark, men det er stadigvæk vigtig at have for øje, at de bedste avlsdyr ikke må gå

tabt i krydsningsprogrammerne, da det vil påvirke vores renavl negativt, påpeger Kristoffer Kappel.

Tilvækstværdi kan ses på bundlinjen

Kødkvægskviekalve sælges efter 14 dage til samme værdi som malkekvægstyrekalve. Kødkvægstyrekalvene går til faste slagtekalveproducenter med et tillæg på 800 kroner

Udregninger foretaget af Per Spleth, Viden-centret for Landbrug, viser ifølge Kristoffer Kappel, at der for slagtekalveproducenterne er en merværdi på 1.600 kroner for en kødkvægskrydsning.

- Det er en god forretning for både slagtekalveproducenten og mælkeproducent, fastslår Kristoffer Kappel og fortsætter:

- Dog burde jeg have 1.200 kroner, da jeg har langt den største risiko i de første 14 dage.

I/S Kappel er med i Kvægnøglen, så besætningen følges tæt og benchmarkes med andre besætninger. Noget, Kristoffer Kappel blandt andet ser på, er tilvækstværdien. Her er bedriften i en gruppe på 141 besætninger.

Krydsningsprogrammet består af fire trin. I trin to bliver alle førstegangskvier insemineret med Jersey for at opnå lette kælvningsforløb og maksimal krydsningsfremgang. Alle RDM-kvier (kernekvierne) løbes to gange med kønssorteret sæd for at opnå maksimal avlsfremgang i kernen.

De røde køer er medvirkende til den høje tilvækstværdi på I/S Kappel, som med 2.652 kroner ligger et stykke over gennemsnittet for de 10 procent bedste, hvor tilvækstværdien er 2.399 kroner. Gennemsnittet af alle viser en tilvækstværdi på 1.800 kroner. Kristoffer Kappel har i gennemsnit fået en pris for udsætterkøer på 5.081 kroner pr. ko.

Gennemsnittet får 4.179 kroner pr. ko. Det er også noget, der er med til at give bedre økonomi i driften.

I/S Kappel kom ud af 2010 med et DB på 13.817 kroner pr. årsko. De 10 procent bedste havde i gennemsnit et DB på 12.939 kroner pr. årsko.

Kristoffer Kappel lægger ikke skjul på, at ►

Kvægavl og kvægpleje...

Vi er dit valg for profit!

AVL

MASTITIS PRÆVENTION

Mastitis er en stor omkostning på de fleste danske bedrifter. Her findes de bedste produkter for at komme de omkostninger til livs.

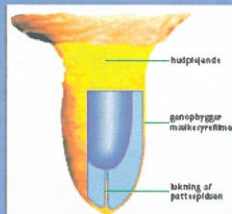

og

- ✓ Mindsker celletal
- ✓ Færre kliniske mastitis tilfælde
- ✓ Danner en stærk barriere
- ✓ Ingen resistente bakterier

- ✓ Ingen rester i mælken
- ✓ Patteplejende
- ✓ Dræber bakterier hurtigt

Besøg os på www.breedncare.dk

Kystvejen 11, St. Anslæt
6100 Haderslev
Tlf. 86 88 63 75
Fax 86 88 63 76

info@breedncare.dk
www.breedncare.dk

Arie Rombouts
Lars Juellund - Nord

m. 24 45 77 45
m. 30 66 43 38

Sjef van Overbeek - Syd / Sjælland
Niels H. Kristiansen - SireMatch

m. 24 63 65 15
m. 24 63 65 72

Kristoffer Kappel her med en forhåbentlig kommende avlstyr hos Viking.

► det vigtigste for ham som mælkeproducent er indtjeningen og de funktionelle egenskaber hos køerne.

- Der skal være lønsomhed i det, fastslår han og tilføjer:

- Jeg er ikke avlstosse og racefanatiker, men jeg går efter at få de køer, der passer bedst ind i mit system.

Siden 2000 har der været malkerobotter i stalden, og i 2010 blev der sat fem nye Lely A3 Next-robotter ind.

Det er robotterne, som styrer avlsstrategien. - Det allervigtigste i det her system er malkbarhed og yversundhed – det skulle gerne kunne kombineres, så vi opnår mest muligt kapacitetsflow på robotterne, siger Kristoffer Kappel.

Førstekalvskøerne yder desuden kun 75 procent af, hvad trejdekavls gør, hvilket ikke er tilfredsstillende for Kristoffer Kappel. For tiden arbejder I/S Kappel med at lave et separat førstekalvshold for på den måde bedre at kunne tilgodese deres behov i systemet. Det er førstekalvskøerne, som tager tid at køre ind i systemet.

- Det kan måske virke for optimistisk, men jeg har et mål om, at mine A3-robotter kan malke en million kg mælk til mejeriet om året, siger Kristoffer Kappel med et glimt i øjet.

Ved nærmere eftertanke mener han dog ikke, at det er helt urealistisk, da de opnåede 850.000 kg med A2-robotterne. Der er en gennemsnitlig årlig ydelse på 11.315

kg EKM pr. årsko. Kvoten er på 2.808.000 kg mælk. Der er det seneste år leveret 3,3 millioner kg mælk til mejeriet.

Salmonella vanskeliggør salg

For at kunne opnå en udskiftningsprocent på 30 kræver det, at der er rigtig gode reproduktionsresultater og en lav dødelighed.

Kristoffer Kappel inseminerer selv kvier og køer, og det går ganske godt. Der er således en reproduktionseffektivitet hos kvierne på 0,25 og 0,26 hos køerne.

- Så der er plads til forbedringer, da landets repromestre ligger 10 procent højere, siger Kristoffer Kappel.

Køerne går tilfældigt i fire hold med henholdsvis en og to robotter i hvert hold. I robotten er der aktivitetsmåler, som observerer køernes aktivitet ved brunst. Hos kvierne blev der i sommeren 2008 installeret Heatime. Det skiftes nu ud med Lelys aktivitetsmåler for kun at have et system. Dermed kommer alle data ind på computeren på kontoret, hvilket gør den daglige brunstovervågning nemmere.

Med hensyn til dødelighed kunne det have set bedre ud hos kalvene. Der er således 6,8 procent døde kalve fra en til 180 dage.

- Det er det eneste nøgletalparameter, hvor vi er dårligere end de 10 bedste, siger Kristoffer Kappel og tilføjer:

- Vi fik konstateret salmonella i juni 2010, og det giver en kæmpe udfordring med kalvepasningen.

Mange af kalvene har luftvejsinfektioner og diarré. Før var kalvene opstaldet i sektioneret kalvestald med mælkefodringsautomater – nu er de i hytter fra dag et, til de er en måned gamle for at nedsætte smitterisikoen. Mælken udfodres med mælketaxa, hvor mælken er pasteuriseret.

Køerne vaccineres desuden mod rota- og coronavirus, men det er ingen succes. Rengøringen er desuden stadig i højsæde, så hytter bliver vasket og desinficeret.

- Det er en kæmpe udfordring med salmonella i en sådan avlsstrategi, da jeg skal sælge både kødkvægskvier og malkeracekvier til levebrug, og slagtekalveproducenterne vil ikke aftage dem, så de går og fylder op, siger Kristoffer Kappel.

Koncentrerer sig om køerne

Til at hjælpe sig i stalden har Kristoffer Kappel to ansatte, hvoraf en er faglært, og en er færdiguddannet. Kristoffer Kappel har selv driftslederfunktionen, men han synes, at det er rart, at han ved, at der er styr på tingene, når han er væk fra bedriften. Og det er han ofte, da han er meget involveret i foreningsarbejde. Han sidder således i LandboThys bestyrelse, er formand for LandboThy Kvæg og er med i VikingGenetics repræsentantskab for VikingRed.

Markarbejdet udføres af KK Markservice, der ejes af Kristoffer Kappels bror, Kasper Kappel. Maskinparken i I/S Kappel består kun af en foderblander, en traktor og en teleskoplæsser.

Der er 44 procent RDM, 15 procent DH og 40 procent krydsningskøer i besætningen hos I/S Kappel.

Kristoffer Kappel blander sin egen præmix en gang om ugen, hermed mener han, at han minimerer risikoen for afvigelse i foderrationen.

- Jeg har valgt at have fokus på dyrene, så det er dem, jeg koncentrerer mig om, siger Kristoffer Kappel.

For at opnå den gode holdbarhed hos kørerne er hans fornemste opgave da også at sørge for, at management, avl og miljø går op i en højere enhed.

Valget af fodermidler er heller ikke tilfældig, og kørerne kvitterer med en høj ydelse og en fodringseffektivitet på 87 procent gennem

det seneste år. Målsætningen er en årlig fodringseffektivitet på 90 procent.

- Den seneste EFK viste en fodringseffektivitet på 91 procent, så vi er godt på vej, siger Kristoffer Kappel.

Kristoffer Kappel har erfaring med, at det ikke er nødvendigt at købe sojaskrå til de markedspriser, som der er for tiden.

- Det er fuldstændig vanvittigt at tro, at man kun kan få mælk ud af køer, hvis man

pumper dem op med sojaskrå, siger han og fortsætter:

- Det kan lykkes at få billige alternativer. Vi har i to år kun kørt med sodakorn og urea – og vi har kun set en positiv effekt.

Han laver desuden sin egen præmix til dyrene. En gang om ugen blandes alle tilskuds-foderkomponenterne i foderblanderen. Kristoffer Kappel har den holdning, at han minimerer risikoen for afvigelse i foderrationen.

mobil.maskinbladet.dk

Nyhederne er ikke længere væk end din mobiltelefon.

Med Maskinbladets nye mobile udgave er du altid opdateret uanset hvor du befinder dig. Har du en nyere mobiltelefon har du endnu flere muligheder.

Få hurtigt og gratis overblikket over bla.:

- ✓ Nyheder
- ✓ Nyt om navne
- ✓ Kommentarer på artikler
- ✓ Fremhævede maskiner
- ✓ Brugte maskiner
- ✓ Senest oprettede maskiner

Nu også til
iPhone og Android

Modtag linket på SMS
Send MASK til
1280

Det koster 5 kr + alm. SMS-takst at modtage linket på SMS.

Du kan også
scanne koden
med din mobil

